

Adabi jela i pića

[Bosanski – Bosnian – بوسني]

Muhammed b. Ibrahim et-Tuvejdžiri

Prijevod:

Hakija Kanurić

Revizija:

Ersan Grahovac

2014 - 1435

IslamHouse.com

﴿ آداب الأكل والشرب ﴾

« باللغة البوسنية »

محمد بن إبراهيم التويجري

ترجمة:

هاكيا كانوريتش

مراجعة:

أرسان غراهوفاتس

2014 - 1435

IslamHouse.com

Adabi jela i pića

Jedenje lijepo i halal hrane

Rekao je Uzvišeni Allah:

1. *O vjernici, jedite ukusna jela koja smo vam podarili i budite Allahu zahvalni, ako Njega obožavate.* (El-Bekara, 172.)
2. *Oni koji će slijediti Poslanika, vjerovjesnika, koji neće znati čitati ni pisati, kojeg oni kod sebe, u Tevratu i Indžilu, zapisana nalaze, koji će od njih tražiti da čine dobra djela, a od odvratnih odvrćati ih, koji će im lijepa jela dozvoliti, a ružna im zabraniti...* (El-A'raf, 157.)

Sunnet je da stariji i ugledni počne s jelom prije drugih

Huzejfe, radijallahu anhu, kaže: „**Kada bi prisustvovali jelu zajedno sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, ne bi prinosili ruke hrani sve dok Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ne počne s jelom i svojom rukom uzme hranu.**“ (Bilježi Muslim)

1

Izgovaranje bismille na početku jela i jedenje ispred sebe

¹ Bilježi Muslim, br. 2017.

1. Omer ibnu Ebi Seleme, radijallahu anhu, je kazao: **„Kao dječak sam bio u skrbništvu Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i pri jelu mi je ruka kružila po posudi, pa mi je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: 'Dječaće, spomeni Allaha, jedi desnom rukom i jedi ispred sebe!' Nakon toga je takav način jela postao moja stalna praksa.“** (Muttefekun alejhi)²
2. Ibnu Mesud, radijallahu anhu, prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **„Ko zaboravi da spomene Allaha na početku jela neka kaže kada se sjeti: 'U ime Allaha na početku i na kraju.' Time će prihvatati svoju hranu nedirnutu, a šejtanu će uskratiti ono što je bio uzeo.“** (Bilježi Ibnu Hibban i Ibnus-Sunni)³

Jedenje i pijenje desnom rukom

Ibnu Omer, radijallahu anhu, prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **„Kada neko od vas jede neka jede desnom rukom, a kada pije neka pije desnom rukom, jer šejtan, uistinu, jede i pije lijevom rukom.“** (Bilježi Muslim)⁴

² Bilježi Buharija, br. 5376., i ovo je njegova verzija, i Muslim, br. 2022.

³ Hadis je vjerodostojan, a bilježi ga Ibnu Hibban, br. 5213., i Ibnu Es-Seni, br. 461. Pogledati: *Es-Silsiletus-sahiha*, br. 198.

⁴ Bilježi Muslim, br. 2020.

Prilikom pijenja ne diše se u posudu

Enes, radijallahu anhu, prenosi da Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kada bi pio tri puta bi predahnuo i govorio je: „**Tako se bolje žed gasi, zdravije je i ljepše!**“ (Muttefekun alejhi)⁵

Kada se neko napije sunet je da ponudi onog ko je na njegovoj desnoj strani

Enes ibnu Malik, radijallahu anhu, prenosi da je Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, donešeno mlijeko pomiješano sa vodom, a sa njegove desne strane je bio jedan pustinjač, a sa lijeve Ebu Bekr. Kada se Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, napio ponudio je pustinjaču i rekao: „**Desni pa onda onaj do njega s desne strane!**“ (Muttefekun alejhi)⁶

Sunet je da se pije sjedeći

Ebu Seid, radijallahu anhu, prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, odvrtao od pijenja stojeći. (Bilježi Muslim)⁷

⁵ Bilježi Buharija, br. 5631., i Muslim, br. 2028, i ovo je njegova verzija.

⁶ Bilježi Buharija, br. 2352., i Muslim, br. 2029., i ovo je njegova verzija.

⁷ Bilježi Muslim, br. 2025.

Dozvoljeno je piti stojeći

En-Nezzal prenosi da je Alija, radijallahu anhu, došao do ulaza koji se zvao Rahabe i tu je stojeći pio, a zatim rekao: „**Ima među ljudima onih koji preziru da piju stojeći, a ja sam vidio Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da je postupio kao što ste mene vidjeli da činim!**“ (Bilježi Buharija)⁸

Ne jede se iz zlatnih i srebrenih posuda

Huzejfe, radijallahu anhu, prenosi da je čuo Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da kaže: „**Ne oblačite svilu, ne pijte iz čaša od zlata i srebra i ne jedite iz zlatnih i srebrenih posuda, jer to je njihovo na ovom svijetu a naše na Ahiretu!**“ (Muttefekun alejhi)⁹

Kako se jede hrana

1. Ka'b ibn Malik, radijallahu anhu, prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, jeo sa tri prsta, a ruku bi olizao prije nego što je potre. (Bilježi Muslim)¹⁰

⁸ Bilježi Buharija, br. 5615.

⁹ Bilježi Buharija, br. 5426, i ovo je njegova verzija, i Muslim, br. 2067.

¹⁰ Bilježi Muslim, br. 2032.

2. Enes, radijallahu anhu, prenosi da Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kada bi završio sa jelom olizao bi svoja tri prsta, a govorio je: „**Kada nekom od vas ispadne zalogaj neka odstrani sa njega prljavštinu i neka ga pojede, neka ga ne ostavlja šejtanu.**“ I naređivao nam je da potaremo tanjir govoreći: „**Vi doista ne znate u kojem dijelu hrane je bereket!**“ (Bilježi Muslim) ¹¹
3. Ibnu Omer, radijallahu anhu, kaže da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, zabranio da čovjek jedući uzima istovremeno po dvije hurme sve dok ne zatraži dozvolu od onih koji zajedno s njim jedu! (Muttefekun alejhi)¹²
4. Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: „**Neka svako od vas jede svojom desnom rukom, neka pije desnom rukom, neka uzima desnom rukom i neka daje desnom rukom, jer uistinu šejtan jede svojom lijevom rukom, pije lijevom rukom, daje lijevom rukom i uzima lijevom rukom.**“ (Bilježi Ibnu Madže)¹³

Količina hrane koja se jede

¹¹ Bilježi Muslim, br. 2034.

¹² Bilježi Buharija, br. 5455., i Muslim, br. 2045., i ovo je njegova verzija.

¹³ Hadis je vjerodostojan, a bilježi ga Ibnu Madže, br. 3266. Pogledati *Es-Silsiletus-sahiha*, br. 1236.

1. Rekao je Uzvišeni Allah: ***Jedite i pijte, ali ne pretjerujte; On ne voli one koji pretjeruju.*** (El-A'raf, 31.)
2. Aiša, radijallahu anhu, je kazala: „**Porodica Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, se nije, od kako su došli u Medinu pa sve do njegove smrti, zasitila pšenične hranom tri noći zaredom.**“ (Muttefekun alejhi)¹⁴

Nekudjenje hrane

Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi da Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nikada nije kudio hranu, ako bi mu se hrana svidjela jeo bi, a ako ne ostavio bi. (Muttefekun alejhi)¹⁵

Nepretjerivanje u jelu

Ibnu Omer, radijallahu anhu, prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: „**Nevjernik jede u sedam crijeva, a vjernik u jedno crijevo.**“ (Muttefekun alejhi)¹⁶

¹⁴ Bilježi Buharija, br. 5416., i Muslim, br. 2970., i ovo je njegova verzija.

¹⁵ Bilježi Buharija, br. 5409., i ovo je njegova verzija, i Muslim, br. 2064.

¹⁶ Bilježi Buharija, br. 5393., i Muslim, br. 2060., i ovo je njegova verzija.

Dozvoljeno je ponekad se najesti

Prenosi se od Ebu Hurejre, radijallahu anhu, da je rekao: „**Pogodila me je velika nestašica (glad). Sreo sam Omera ibn Hattaba pa sam zatražio da mi prouči ajet iz Allahove Knjige. On je ušao u svoju kuću i proučio mi to. Krenuo sam, ali ne daleko, i pao na lice od nemoći i gladi. Tada sam ugledao Allahovog Poslanika, koji je stajao iznad moje glave, pa mi reče: 'Ebu Hurejra!' Rekao sam: 'Odazivam ti se, Poslaniče, tebi sam na raspolaganju.'** Uzeo me je za ruku i podigao. Vidio je šta me je spopalo, i poveo me do svoje kuće. Naredio da mi donesu veliku posudu s mlijekom. Napio sam se, a on mi reče: 'Vrati se i još pij, Ebu Hirre!' Napio sam se još jednom, a on mi opet reče: 'Još pij!' Napio sam se još jednom, tako da mi se stomak poravnao i postao veličine posude.“ (Bilježi Buharija)¹⁷

Vrijednost hranjenja drugih i suosjećanja sa njima

1. Džabir ibn Abdullah, radijallahu anhu, prenosi da je čuo Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da je rekao: „**Hrana jednog čovjeka je dovoljna za dvojicu, hrana dvojice je dovoljna za četvoricu, a hrana četvorice je dovoljna za osmoricu.**“ (Bilježi Muslim)¹⁸

¹⁷ Bilježi Buharija, br. 5375.

¹⁸ Bilježi Muslim, br. 2059.

2. Prenosi se od Abdullaha ibnu Amra, radijallahu anhu, da je jedan čovjek upitao Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: „**Koji islam je najbolji?**“ Pa je **odgovorio: „Da nahraniš gladne i da nazivaš selam onima koje poznaješ i onima koje ne poznaješ.“** (Muttefekun alejh)¹⁹
3. Ebu Ejjub el-Ensari, radijallahu anhu, kaže: „**Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kada bi mu bila donešena hrana jeo bi od nje, a višak bi meni poslao.**“ (Bilježi Muslim)²⁰

Pohvala hrane koja se jede

Džabir ibnu Abdullah, radijallahu anhu, prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, jedne prilike zatražio od svoje porodice začim za jelo (udum) ali su mu odgovorili da nema ništa osim sirćeta (halla), pa je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, jeo sa sirćetom i govorio: „**Divan li je začim sirće. Divan li je začim sirće.**“ (Bilježi Muslim)²¹

Nepuhanje u piće

Ebu Seid El-Hudri, radijallahu anhu, je rekao: „**Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je**

¹⁹ Bilježi Buharija, br. 6236., i ovo je njegova verzija, i Muslim, br. 39.

²⁰ Bilježi Muslim, br. 2053.

²¹ Bilježi Muslim, br. 2052.

zabranio da se pije sa vrha ibrika i da se puše u piće.“
(Bilježi Ebu Davud i Tirmizi)²²

Onaj koji nudi piće drugima posljednji pije

Ebu Katade, radijallahu anhu, je rekao: „**Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nam se obraćao, te na kraju hadisa reče: 'Zatim Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: 'Dobro se napijte, svi ćete žeđ ugasiti.' Pa su tako i učinili, te Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nastavi točiti, a ja nastavih usluživati sve dok nije niko ostao osim mene i Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Zatim Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, natoči i meni reče: 'Pij!', a ja rekoh: 'Neću piti sve dok se ti ne napiješ Allahov Poslaniče!', a on reče: 'Onaj ko poji druge posljednji pije.'“** (Bilježi Muslim)²³

Vrijeme u kojem gost dolazi i odlazi

Rekao je Uzvišeni Allah: ***O vjernici, ne ulazite u sobe Vjerovjesnikove, osim ako vam se dopusti radi jela, ali ne da čekate da se ono zgotovi; tek kad budete pozvani, onda uđite, i pošto jedete, razidite se ne upuštajući se jedni sa drugima u razgovor.*** (El-Ahzab, 53.)

²² Hadis je vjerodostojan, a bilježi ga Ebu Davud, br. 3722., i ovo je njegova verzija, i Tirmizi, br. 1887.

²³ Bilježi Muslim, br. 681.

Ukazivanje počasti gostu i posluživanje gosta vlastitom rukom

1. Reкао je Uzvišeni Allah: *Da li je doprla do tebe vijest o uvažanim gostima Ibrahimovim, kada mu oni udoše i rekoše: 'Mir vama!', i on reče: 'Mir vama, ljudi neznani!' I on neprimijetno ode ukućanima svojim i donese debelo tele, i primače im ga: 'Zar nećete da jedete?' – upita.* (Ez-Zarijat, 24–27.)
2. Ebu Šurejh el-Ka'bi, radijallahu anhu, prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reкао: „**Ko vjeruje u Allaha i Sudnji dan neka svom gostu počast ukaže. Posebna pažnja gostu daje se jedan dan i jednu noć, a gostoprимstvo traje tri dana. Sve što je duže od toga je sadaka. Nije dozvoljeno gostu da odulji svoj boravak toliko da uznemiri domaćina.**“ (Muttefekun alejh)²⁴

Ukazivanje počasti gostu na način dostojan njegovom ugledu

Prenosi se od Ebu Hurejre, radijallahu anhu, da je reкао: „**Jednog dana, ili jedne noći, Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, izađe te sreće Ebu Bekra i Omera pa im reče: 'Šta vas je izvelo iz vaših kuća u**

²⁴ Bilježi Buharija, br. 6235., i ovo je njegova verzija, i Muslim u poglavlju o nađenoj stvari, br. 48.

ova doba?' 'Glad, Allahov Poslaniče', rekoše njih dvojica, a Poslanik reče: 'I mene, takom Onog u Čijoj ruci je moja duša, izvelo je to što je i vas izvelo! Krenite!' Oni krenuše s njim sve dok ne dođe do (kuće) jednog čovjeka od Ensarija. Taj čovjek nije bio kod svoje kuće, ali kada žena ugleda Allahovog Poslanika povika: 'Dobro došli!'

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, joj reče: 'Gdje je taj i taj?' Ona odgovori: 'Otišao nam je donijeti pitku vodu.' Utom pristize ensarija, te pogleda u Allahovog Poslanika i njegova dva pratioca, a zatim reče: 'Hvala Allahu, niko danas nema uglednijih gostiju od mene!'

Potom se ensarija uputi i donese im grozd na kojem su bile svježe, nezrele i zrele datule, te reče: 'Jedite od ovog!' Zatim uze nož, a Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, mu reče: 'Pripazi da ne zakolješ onu koja se muze!' Potom im je ensarija zaklao ovcu pa su jeli njeno meso i datule sa grozdaca i pili su. Nakon što su se zasitili i napojili Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, reče Ebu Bekru i Omeru: 'Tako mi Onog u Čijoj ruci je moja duša, doista ćete biti pitani za ove blagodati na Sudnjem danu, iz vaših kuća vas je glad izvela, a zatim, prije nego se vratite snašla vas je ova blagodat.'" (Bilježi Muslim)²⁵

Sjedanje za sofru

²⁵ Bilježi Muslim, br. 2038.

Rekao je Uzvišeni Allah: *Nije vam grijeh da jedete zajednički ili pojedinačno. A kad ulazite u kuće, vi ukućane njene pozdravite pozdravom od Allaha propisanim, blagoslovljenim i uljudnim. Tako vam Allah objašnjava propise, da biste se opametili!* (En-Nur, 61.)

Način sjedenja prilikom jela

1. Ebu Džuhejfe, radijallahu anhu, prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: „**Ja ne jedem naslonjen!**“ (Bilježi Buharija)²⁶
2. Enes, radijallahu anhu, prenosi da je vidio Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kako sjedeći na zadnjici uzdignutih koljena jede hurme. (Bilježi Muslim)²⁷
3. Abdullah ibnu Busr, radijallahu anhu, kaže: „**Poklonio sam Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, ovcu pa je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, sjeo na koljena i jeo. Na to je jedan pustinjak rekao: 'Kakvo je to sjedenje?' A Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je odgovorio: 'Allah me je učinio plemenitim robom a nije me**

²⁶ Bilježi Buharija, br. 5398.

²⁷ Bilježi Muslim, br. 2044.

učinio prkosnim silnikom!"²⁸ (Bilježi Ebu Davud i Ibnu Madže)²⁸

Jelo u žurbi

Enes, radijallahu anhu, prenosi da su Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, jedne prilike date hurme pa ih je čučeci komadao i žureći ih jeo. (Bilježi Muslim)²⁹

Zatvaranje posude sa vodom i spominjanje Allahovog imena nad njom pred spavanje

Džabir, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: „**Zaključaj tvoja vrata i pri tome spomeni Allahovo ime, ugasi svijeću i spomeni Allahovo ime, zatvori posudu sa vodom i spomeni Allahovo ime i pokrij tvoju posudu (sa hranom) i spomeni Allahovo ime pa makar da staviš nešto preko nje.**“ (Muttefekun alejh)³⁰

Jedenje zajedno sa slugom

²⁸ Hadis je vjerodostojan, a bilježi ga Ebu Davud, br. 3773., i Ibnu Madže, br. 3263., i ovo je njegova verzija.

²⁹ Bilježi Muslim, br. 2044.

³⁰ Bilježi Buharija, br. 3280., i ovo je njegova verzija, i Muslim, br. 2012.

Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: „**Kada nekom od vas njegov sluga donese hranu, ako ga već neće pozvati da sjedne s njim neka mu da jedno ili dva jela ili jedan ili dva zalogaja, jer on je to pekao i pripremao.**“ (Muttefekun alejh)³¹

Kada se donese hrana, a nastupi namasko vrijeme prvo se počinje sa jelom

Enes ibnu Malik, radijallahu anhu, prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: „**Kada se postavi večera u vrijeme kada se uspostavlja namaz počnite sa večerom!**“ (Muttefekun alejh)³²

Kako se jede iz zdjele

Ibnu Abbas, radijallahu anhu, prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: „**Kada neko od vas bude jeo hranu neka ne jede s vrha zdjele nego neka jede odozdo, jer se bereket spušta s vrha.**“ (Bilježi Ebu Davud i Tirmizi)³³

Kako se postupa kada se pije mlijeko

³¹ Bilježi Buharija, br. 5460., i ovo je njegova verzija, i Muslim, br. 1663.

³² Bilježi Buharija, br. 5463., ovo je njegova verzija, i Muslim, br. 557.

³³ Hadis je vjerodostojan, a bilježi ga Ebu Davud, br. 3772., i ovo je njegova verzija, i Tirmizi, br. 1805.

Ibn Abbas, radijallahu anhu, prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, pio mlijeko, zatim je tražio vodu i izaprao usta, a zatim je rekao: „**Doista mlijeko u sebi ima masnoće.**“ (Muttefekun alejh)³⁴

Zahvala Allahu na početku i na kraju jela

Enes, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: „**Allah je uistinu zadovoljan robom koji kada nešto pojede zahvali Allahu na tome ili kada nešto popije zahvali Allahu na tome.**“ (Bilježi Muslim)³⁵

Šta se kaže kada se završi sa jelom

1. Ebu Umame, radijallahu anhu, prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kada bi se podigla sofa govorio: „**Allahu pripada velika, lijepa i blagoslovljena hvala na ovoj nafaci, časti nas redovno i ne učini nam ovu nafaku posljednjom. Gospodaru naš, mi bez hrane ne možemo opstati.**“ (Bilježi Buharija)³⁶

³⁴ Bilježi Buharija, br. 211, i Muslim, br. 358., i ovo je njegova verzija.

³⁵ Bilježi Muslim, br. 2734.

³⁶ Bilježi Buharija, br. 5658.

2. Ebu Umame, radijallahu anhu, prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kada bi završio jelo ili kada bi se podigla sofru govorio: „**Hvala Allahu Koji nas je nahranio i napojio. Nismo neovisni od Tebe. Učini nas zahvalnim.**“ (Bilježi Buharija)³⁷
3. Ebu Ejjub el-Ensari, radijallahu anhu, prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kada bi jeo ili pio govorio: „**Hvala Allahu Koji je nahranio i napojio, Koji je učinio hranu jestivom, a piće pitkim i našao im izlaz.**“ (Bilježi Ebu Davud)³⁸
4. „**Allahu, nahranio si i napojio, učinio si neovisnim i zadovoljnim, uputio si i oživio, zatio Tebi hvala na svemu što si dao.**“ (Bilježi Ahmed)³⁹

Dova gosta domaćinu poslije jela

1. „**Allahu, blagoslovi im ono čime si ih opskrbio, oprosti im i smiluj im se.**“ (Bilježi Muslim)⁴⁰
2. Enes, radijallahu anhu, prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, posjetio Sa'd ibnu Ubade, radijallahu anhu, koji mu je ponudio hljeb i ulje. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je jeo i zatim rekao: „**Postaći kod vas iftarili, dobri vašu hranu**

³⁷ Bilježi Buharija, br. 5459.

³⁸ Hadis je vjerodostojan, a bilježi ga Ebu Davud, br. 3851.

³⁹ Hadis je vjerodostojan, a bilježi ga Ahmed, br. 16712., pogledati *Es-Silsiletus-sahihah*, br. 71.

⁴⁰ Bilježi Muslim, br. 2042.

jeli i meleki na vas salavate donosili!“ (Bilježi Ebu Davud i Ibnu Madže)⁴¹

Dova onom ko te napoji ili ti ponudi piće

„Allahu, nahrani onog ko je mene nahranio i napoji onog ko je mene napojio!“ (Bilježi Muslim)⁴²

⁴¹ Hadis je vjerodostojan, a bilježi ga Ebu Davud, br. 3854., i ovo je njegova verzija, i Ibnu Madže, br. 1747.

⁴² Bilježi Muslim, br. 2055.